

Aradi Jutka

(dr. Aradi Zsoltné) közművelődési szakember (Budapest, 1950. június 18.)

*„Az életnek értéket csak a szolgálat adhat,
amellyel az emberek ügye felé fordulunk.”*

(Márai Sándor)

Hihetetlen, de már én is hetvenkedem. Évtizedeken át nyughatatlanul tevékenykedtem a kultúra színterein. Talán ezért kerültem ebbe az évkönyvbe. A legjobb tudásommal, lelkesen segítettem közművelődési intézmények, alkotó- és előadóművészek, művészeti és civil szervezetek munkáját. A közösségeket szolgáltam a felügyeleti teendők ellátásával is, közvetítőként az alkotók és a döntéshozók között. Sokat jelentett, hogy kultúrapártoló önkormányzatoknál dolgozhattam. Rendszeresen jártam az intézményekbe, ahol osztoztam a gyakorlati munkát végző kollégáim gondjaiban és sikereiben. Így

tudtam érvelni, kiállni kezdeményezéseik mellett. Ők voltak az én természetes közegem. A közösségek ereje, a tenni akaró partnerekkel való együttműködés, a szerteágazó törekvések befogadása adott erőt a mindennapokhoz. Ezt a sokrétű szolgálatot együtt éltem meg a család hétköznapjaival és örömeivel. Munkahelyet, illetve feladatkört csak a fővárosba költözésem, majd a fiam születése miatt változtattam, valamint akkor, amikor elveimmel ellentétes vélemény nyilvánítására nem voltam hajlandó. Addig-addig mondogattam, hogy holnap is a tükörbe akarok nézni, míg búcsúztatómra a kollégáimtól kaptam egy kis falitükröt. Ha belenézek, eszembe jutnak kedves munkatársaim, közös élményeink.

Az életben csak a változás örök, ezt a hivatásom elnevezésének folyamatos módosulása is mutatja: népművelő, művelődésszervező, közművelődési szakember. Számomra a lényeg változatlan: a kulturális értékek közvetítése, a szabadidő hasznos eltöltésének szervezése, támogatása.

A művelődés és a művészet szeretetét Debrecenből, otthonról hoztam. Édesanyám, H. Péteri Nikola (eredetileg színésznő) a színház művészeti főtítkára, édesapám, dr. Haraszty Árpád a tudománygyetem professzora volt. Természetes életterem lett a kultúra. Gyermek- és ifjúkoromban gyakran forgolódtam a színházban, olykor statisztáltam is. Népművelő és könyvtáros végzettséget szereztem.

A fontos és sokszínű közszolgálatot vállaló, a hagyományokat ápoló, de folyamatosan meg is újuló közművelődési szakma szinte minden területén tevékenykedtem. A soproni Liszt Ferenc Művelődési Központban amatőr művészeti csoportok, klubok programjait szerveztem, kiállításokat rendeztem, részt vettem konferenciák, színházi előadások, hangversenyek, bálók előkészítésében, lebonyolításában. Kőbányán, az EVIG művelődési központjában oktatási

előadóként dolgoztam. Felemelő élményt jelentett, hogy sokakat sikerült meggyőznöm az általános iskola elvégzésének szükségességéről. Később a kerületi tanács vb művelődési osztályán 12 éven át szakmailag felügyeltem, összehangoltam a közművelődési intézmények és üzemek kulturális teendőit. Segítettem a lakóklubmozgalmat is.

A XIII. kerületi tanács vb/önkormányzat Polgármesteri Hivatala művelődési osztályán töltött 20 év alatt kiváló kollégáimnak, a csapatmunkának is köszönhetem, hogy megálltam a helyem. Szerettük a közösséget, szolgáltuk a kultúrát, a művelődést, a különféle alkotótevékenységeket. Az önkormányzattal – míg több helyen bezártak nagy múltú művelődési házakat – mi megmentettük a Láng Művelődési Központot, speciális közművelődési intézményként a fővárosban elsők között létrehoztuk az Iránytű Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát.

A kerülethez kötődő mintegy 200 képző- és iparművész tevékenységét segítettem az önkormányzat és az alkotók közötti összekötő szerep vállalásával. Művész barátaim kérésére a XIII. Kerületi Képző- és Iparművészek Egyesületének (KIPE 13) egyik alapító tagja, évekig titkára voltam. Fórumokat készítettem elő, melyeken a kerületi alkotó- és előadóművészek az önkormányzat vezetőivel megvitatták az együttműködés lehetőségeit. A helyszín, az Újlipótvárosi Klub-Galéria különösen a szívemhez nőtt, részt vettem a létrejöttében, kiállításában. A galéria 1994-től ad helyet a kerületi és kerületen kívüli művészek bemutatkozásának, szakmai összejöveteleinek. Így a városrészben 1999-ben indult Napút évi tíz száma képzőművészeti alkotói is rendszeresen kiállítottak itt, s a tárlatok megnyitásával egy időben a folyóirat szerkesztősége nagy sikerű zenés-irodalmi estek keretében ismertette az adott lapszámot.

Az ezreket megmozgató „nagyrendezvényeket” (pl. Angyalföldi Utcabál, Margitszigeti Gyermeknap, kerületi napok sok helyszínes rendezvénysorozata) az intézmények munkatársai szervezték, de az előkészítésben aktívan részt vettem, aztán ott nyüzsögtem velük egész nap a hömpölygő tömegben. Ha siker volt, boldogan dobbant együtt a szívünk, ha gond adódott, közösen szurkoltunk, szorongtunk és fogtunk össze, hogy gyors megoldást találjunk.

A XIII. kerület Közművelődéséért Közalapítvány titkáráként javaslatot tehettem a kulturális pályázatok kiírására, támogatására. Nagy örömet jelentett, hogy szinte a megszállottságig lelkes emberekkel ismerkedhettem meg. Különleges élményt adott évente a díszpolgáravató ünnepség megrendezése, mert rendkívüli, példaértékű, a kerületért és a magyar szellemi örökségért tevékenykedő személyiségekkel találkozhattam.

Szívesen vettem részt a helyi újság, a XIII. kerületi Hírnök szerkesztőbizottságának munkájában, ahol nyugdíjazásom után mint szerkesztőségi titkár kamatoztattam kapcsolataimat és ismereteimet.

Közművelődési szakfelügyelőként a minisztérium megbízásából tíz év alatt 16 település önkormányzatát vizsgáltam, hogy a kulturális törvényben rögzítetteknek miként tesznek eleget, s javaslatot készítettem a hogyan továbbra. Jelentéseimet az önkormányzatok köszönettel fogadták, majd hasznosították.

Kitüntetésem: Szocialista Kultúráért (1982), a tanács kiváló dolgozója (1986), polgármesteri dicséret (1997), a Kultúraközvetítők Társaságának Fehér Rózsa-díja (1999), A XIII. kerületért díj (2002), Bessenyei György-díj (2007). Hozzájárultam a XIII. kerület közművelődési tevékenységének elismeréséhez

is: a minisztérium pályázatán kétszer nyertük el a Közművelődést Pártoló Önkormányzat címet, valamint a Magyar Népművelők Egyesületének Önkormányzatok a közművelődésért emléklaplettjét.

2007-ben kérvényeztem nyugdíjazásomat. Szeretett szakmámat messziről továbbra is követem, de a legnagyobb örömet két fiam és két kisunokám jelenti. Kollégáim búcsúzóul egy emlékkönyvben leírták a velem kapcsolatos élményeiket, kifejezték köszönetüket. Nagy megtiszteltetés, hogy ez a könyv a Kossuth-díjas költő, Baranyi Ferenc versével kezdődik:

Búcsúrigmus

*Szomorkodunk, szemeinket
a könny telefutja,
mert megtudtuk, hogy nyugdíjba
megy Aradi Jutka.*

*Kerületünk kultúrája
sínyli meg hiányát –
költők, festők és zenészek
„nyugtában” is áldják.*

Mr. Asahi Koltva!

Bába Iván

egyetemi tanár, politológus

(Teplice, Csehszlovákia – ma: Csehország, 1950. június 25.)

Túl a hetvenen már nem készítünk hosszú terveket. Az egyik optimista barátom öt évvel ezelőtt mondta: „Én már tizenöt évnél többre nem tervezek.” Azóta öt évvel rövidült a tervezés időszaka. Sokszor halljuk, hogy nem a kor számít, hanem hogy az ember hogyan érzi magát. Ez önbecsapás. Szerveim pontosan tudják, hány éve működnek. Bár még szolgálnak, de időnként jeleznek is. S apró jelzések az elmúlás tünetei.

Túl a hetvenen akaratlanul is egyre többet gondolok – vissza. Voltam polkatáncos és műsorvezető, mézeskalácsos és főszerkesztő, nagykövet és

tanár, balhátvéd és államtitkár. Beszéltem, írtam, szervezkedtem, vitatkoztam, tanítottam. Néhány gyermeket neveltem. Ez volt az élet.

Már nem szeretek vitatkozni, és azok társaságát keresem, akikkel alapkérdésekben egyetértünk. Türelmetlen lettem és intoleráns. Mélyen konzervatív. Nem tűröm

a társadalmi, nemzeti közösséget roncsoló gondolatokat, az aljasságot, az ostobaságot. Nem vagyok jó keresztény, mert megvetem a politikai kártevőket.

Túl a hetvenen egyre többet gondolok előre – az elmúlásra. Hagyok-e

magam után valamilyen nyomot? Hiú kérdés, de elkerülhetetlen.

Talentumaimmal igyekeztem jól gazdálkodni, szétszórtam, de talán el nem pazaroltam. Munkámmal mindig másokat szolgáltam, s az úgy volt jó. Talán marad valami nyoma munkámnak, írásaimnak, mondókáimnak, erőlködéseimnek. Már nem foglalkoztat gondolataim átadásának hatékonysága. Ha valaki meghallgatja egy-egy előadásomat, elolvassa írásomat, és utána valamivel többet tud, mint előtte tudott, akkor nem volt hiába.

Néha elgondolkodom világunk jövőjén. Nem vagyok derűlátó. A mesterséges intelligencia térhódítása és kultusza aggodalommal tölt el. Egy téli kutyasétáltatás közben a többi gazdával arról beszélgettünk, hogy már nincsenek rendes havas telek. Bezzeg 1987-ben mekkora hó volt...! Majd az egyik kedves ifjú kutyatulajdonosnak, aki magával hordta mobiltelefonját is, aznap délelőtt a munkahelyi számítógépén váratlanul és kéretlenül megjelent a szép téli havas táj. Ez már nem a KGB vagy a III/III. primitív technikája. Ez valami más – és sokkal félelmetesebb.

George Friedman 2050-re jelezte a harmadik világháborút, amely precíziós háború lesz. Mesterséges Intelligenciák ütköznek majd meg egymással. Na persze lesznek emberi áldozatok is, de nem az dönti el a csatákat.

A 21. század egyik nagy kérdése az lesz, hogy a természetes intelligencia féken tudja-e tartani a mesterséges intelligenciát!

Másrészt: mit művel majd a természetes intelligencia? Ifjú emberként még erősen hittem abban, hogy az emberek képesek tanulni a múltjukból, és a felhalmozott tudás továbbadható – nemzedékről nemzedékre. Ma már úgy látom, hogy a tudásnak

csak egy része adható tovább, nagyon csekély számú embernek. A legtöbb ember csak a saját kárán tanul. A tömegek pedig megbolondíthatóak, manipulálhatóak, s az örökre letűntnek hitt ordas eszmék is feléleszthetőek és bevethetőek. Az emberi nem – úgy általában – fejlődésképtelen.

Túl a hetvenen egyre érzékenyebb vagyok az élet különféle megnyilatkozási formáira. Sajnálom, ha elszárad a virág, aggódva nézem, nyílik-e a rózsza, nem szeretem leütni a legyet.

Nézzük Ágotával a csillagos égboltot, és a téridő végtelenségén gondolkodunk. Érteni véljük, hogy az univerzum egy sűrű pontból az ősröbbanással keletkezett (állítólag 14 milliárd évvel ezelőtt), de makacsul foglalkoztat az a kérdés, hogy mi (ki) volt előtte...

Túl a hetvenen egyre többet gondolok a halálra. Ha nem akarom, akkor is szembejön. Temetjük, gyászoljuk kortársainkat, kollégista társainkat, focistatársainkat, közös nagy csatákban harcostársainkat, gyülekezeti testvéreinket, barátainkat. Helyszínek, hangok, villanások azokra emlékeztetnek, akik már elmentek. Fogytokozunk, s így fogy az életünk is.

Egyre többet gondolok arra, hogyan fogok meghalni. Tudom, a halál egy pillanat, de meghalni nehéz. Azt remélem, talán részesülök az isteni kegyelemben, s távozásom e földi létből nem jár majd túlságosan nagy kínnal.

Tudom, hogy földi életem folytatódik gyermekeimben – s immár unokáimban. Valami bizonyosan megmarad belőlem. S ez megnyugtató.

A többi hit és nagy titok.

Báton László